

การพัฒนาแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย
A development of The Learning Model for Creating The Noble Treasure Within
The Thai Nuns Under The Thai Nun Organization

พิญญรักษ์ รุ่งเรืองศรี

คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์ 1) เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย และ 2) เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย โดยเก็บรวบรวมข้อมูลจากแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทย จำนวน 346 คน

ผลการวิจัยพบว่า รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทยมีโครงสร้างประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ สารสำคัญอันเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทย มีเนื้อหาครอบคลุม 5 ด้าน คือ 1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) การเรียนรู้พัฒนาสมรรถภาพ 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ 5) การเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง แนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขสู่การปฏิบัติ

ผลการประเมินความเหมาะสมการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทย จากผู้ทรงคุณวุฒิโดยภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับแรก คือ ด้านเงื่อนไขการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ รองลงมา คือ สารสำคัญของรูปแบบ ด้านการการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านแนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านวัตถุประสงค์ ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง และอันดับสุดท้าย คือ ด้านหลักการและเหตุผล

ผลการตรวจสอบความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับแรก คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ รองลงมา คือ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ และอันดับสุดท้าย ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ผลการตรวจสอบยืนยันรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ และด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงผ่านเกณฑ์ที่กำหนดไว้ทุกประเด็น

คำสำคัญ : รูปแบบการเรียนรู้ อริยทรัพย์ แม่ชี

Abstract

The purposes of the research were to development of the learning model for creating the treasure within the Thai nuns under the Thai Nun Organization; and to confirm its efficiency. The sample eassted 346 Thai nuns. Arithmetic means and standard deviation were used for the data analysis. The results found were : The newly created learning model for creating the noble treasure within the Thai nuns were covered five dimensions of learning development : potentiality, capacity, quality, humanity and readiness for led Bringing to the practicality of the learning model and conditioning to the practicality. The usability and practicality of all the five dimensions were at a high level. The efficiency was the development of humanity, quality, capacity, potentiality and readiness for changes.

Keywords : The model learning The Noble Treasure Nuns

บทนำ

วัฒนธรรมทางสังคมส่วนใหญ่ของชาวเอเชีย ผู้หญิงมักจะได้รับทุกข์จากการถูกกดขี่แบ่งแยก การกดขี่ข่มเหงเหล่านี้มีภูมิหลังอยู่ที่ทั้งในประวัติศาสตร์ และในระบบสังคมเศรษฐกิจสมัยใหม่ รากเหง้าของการยอมรับให้ผู้ชายเป็นใหญ่ได้แผ่ครอบงำอยู่ในสถาบันทางสังคม ในทัศนคติ ในปทัสถานทางสังคม ในจารีตประเพณี ในศาสนาและในค่านิยมของสังคมเอเชีย ไม่ว่าจะเป็นชนชั้นวัฒนธรรม วรรณะ หรือเผ่าพันธุ์ การกดขี่เหล่านี้เกิดขึ้นในหลายลักษณะและหลายรูปแบบ สตรีเพศถูกจำกัดสิทธิและเสรีภาพศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์มายาวนาน (อุไรวรรณ เหมมุน, 2545) ประเทศไทย สตรีไทยเป็นกลุ่มประชากรกลุ่มสำคัญของประเทศ ซึ่งอาจจำแนกได้หลายกลุ่ม และกลุ่มสตรีที่ควรได้รับการพัฒนาศักยภาพในการเผยแพร่ส่งเสริมจริยธรรมทางศาสนาแก่ประชาชนในประเทศไทย คือ กลุ่มแม่ชีในพุทธศาสนา เพราะเป็นสตรีกลุ่มหนึ่งที่มีบทบาทในการแก้ไขปัญหาสังคม และพัฒนาสังคม (พวงเพ็ญสังขนันท์, 2536) แม่ชีเป็นบุคลากรทางศาสนาในกลุ่มหนึ่ง ซึ่งถึงแม้จะมีจำนวนไม่มากนักถ้าเปรียบเทียบกับจำนวนพระภิกษุสามเณร ในปี 2554 มีแม่ชีทั่วประเทศ จำนวนทั้งสิ้น ประมาณ 20,000 คน (พระบุญณะ ขนติโพล, 2554) และจากการข้อมูลการสำรวจประจำปีของสถาบันแม่ชีไทย พ.ศ. 2555 ที่ได้ขึ้นทะเบียนกับทางสถาบันแม่ชีไทย ทั่วประเทศมีแม่ชีประมาณ 3,047 คน และยังมีแม่ชีบางกลุ่มที่ไม่ได้ขึ้นทะเบียนกับสถาบันแม่ชี จึงเป็นปัญหาในเรื่องการปกครองของแม่ชีที่ไม่สามารถรวมตัวกันได้ และยังไม่มีหน่วยงานใดที่จะเข้าไปดูแลแก้ไขอย่างจริงจัง และแม่ชีเหล่านี้มีสถานภาพไม่แน่ชัดอย่างเป็นทางการว่าเป็นเพียงอุบาสิกา หนึ่งในสี่ของพุทธบริษัท หรืออาจนับเป็น นักบวช กันแน่ตามรูปแบบการปฏิบัติที่พยายามละทิ้งโลกีย์สมบัติเพื่อศึกษาและปฏิบัติธรรมะ อย่างไรก็ตาม ถึงแม้ว่าสถานภาพของแม่ชี ยังไม่ได้รับการรับรองแน่ชัด แต่บทบาทและหน้าที่ของแม่ชีก็มีความสำคัญในพระพุทธศาสนา

การศึกษาจึงเป็นรากฐานสำคัญของการเสริมสร้างสถานภาพของสตรี และเป็นเครื่องมือที่จะนำไปสู่ความเสมอภาคทางสังคม การกิจที่สำคัญของประเทศคือการเพิ่มศักยภาพ ความสามารถให้แก่ผู้หญิง เพื่อจะทำให้การเปลี่ยนแปลงต่างๆ ในสังคมเป็นไปในทิศทางที่เหมาะสม หากถือว่าผู้หญิงเป็นผู้นำการเปลี่ยนแปลงที่สำคัญและการศึกษาเป็นองค์ประกอบสำคัญยิ่งต่อการพัฒนาและความก้าวหน้าของสังคม จะเห็นได้ว่า การศึกษาและสถานภาพต้องขึ้นอยู่กับการศึกษา คือ เมื่อแม่ชีมีการศึกษาตามกฎเกณฑ์ทางสังคม ย่อมได้รับการพัฒนาศักยภาพให้มีความสามารถบำเพ็ญประโยชน์แก่สังคม ซึ่งสอดคล้องกับกับแผนพัฒนาสตรีในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 11 (พ.ศ. 2555-2559) ซึ่งเน้นให้สตรีได้รับโอกาสเต็มที่ในการพัฒนาศักยภาพ

และมีส่วนร่วมทางสังคม วัฒนธรรม เศรษฐกิจ การเมือง การบริหาร และการปกครอง ผ่านการศึกษาทั้งในและนอกระบบ โดยการส่งเสริมศักยภาพสตรีให้มีความพร้อม ความรู้ ความเข้าใจ ปลุกสำนึก อุดมการณ์ ค่านิยม จริยธรรม วัฒนธรรม เข้าถึง ข้อมูลข่าวสาร ทักษะใหม่ๆ และภาวะผู้นำ (นันทภา ปัญญารัตน์, 2555)

ดังนั้น การสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีนั้นต้องม้อมองความรู้ ที่ฝังแน่นในตนเองเสมือนหนึ่งมีความรู้เป็นอริยทรัพย์ในตน ซึ่งแม่ชีต้องอาศัยรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนเอง อันนำไปสู่การเปลี่ยนแปลงตนเองให้มีศักยภาพ สมรรถภาพ คุณภาพ มนุษยภาพ และพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงด้านต่างๆ พร้อมนำความรู้ที่นำมาพัฒนาดตนเองและสังคมได้ โดยลักษณะการเรียนรู้ของแม่ชีเป็นการเรียนรู้จากการปฏิบัติตามคำสั่งสอนของภิกษุสงฆ์ สถานที่เรียนรู้ส่วนมากเป็นวัดกับสำนักปฏิบัติธรรมที่เป็นของภิกษุและเณร ซึ่งการเรียนรู้ของแม่ชีนั้นบางครั้งไม่มีการส่งเสริมการเรียนรู้ของแม่ชีโดยเฉพาะ เช่น แม่ชีต้องเรียนรู้หลักคำสอนของพระพุทธศาสนาพร้อมกับภิกษุสถาบันแม่ชีไทยรวมทั้งสถาบันการศึกษาทั้งภิกษุและเณร ในปัจจุบันมีการจัดรูปแบบส่งเสริมการเรียนรู้ให้แก่แม่ชีโดยเฉพาะเพื่อพัฒนาตนเองของแม่ชี เช่น ในจังหวัดนครราชสีมาการจัดตั้งสถานศึกษาระดับอุดมศึกษาเพื่อพัฒนาการเรียนรู้ของแม่ชี คือ มหาวิทยาลัยเถรีวิทยาลัย ทำให้แม่ชีได้รับการศึกษาเพื่อพัฒนาตนเองอย่างเป็นระบบ การส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีให้มีประสิทธิภาพ ประกอบด้วยเสาหลักทางการศึกษา 5 ประการ คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ และการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พัฒนาไปสู่ความสมบูรณ์ในไตรสิกขา คือ ศีล สมาธิ และปัญญา โดยศีลเป็นการรักษากายวาจา ทำให้มนุษย์อยู่ร่วมกันได้ สมาธิเป็นการควบคุมจิตใจพฤติกรรมให้สงบนิ่ง ทางด้านอารมณ์ ด้านจิตใจ ปัญญาเป็นการนำความรู้ไปใช้ได้ทุกโอกาส การส่งเสริมวิธีการเรียนรู้สำหรับแม่ชีส่วนใหญ่ยังไม่ชัดเจนพอที่จะนำไปเป็นแนวทางสู่การพัฒนาการเรียนรู้ที่สถาบันแม่ชีไทยจัดทำขึ้น ซึ่งผู้วิจัยสนใจจะพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ด้วยความคาดหวังว่าจะสามารถนำรูปแบบที่ได้จากการวิจัย มาเป็นแนวทางในการปรับปรุง แก้ไข ส่งเสริมพัฒนากิจกรรมการเรียนรู้ของแม่ชีให้สามารถยกระดับความเชื่อมั่นของปัจเจกบุคคลที่ทำให้ประสบความสำเร็จทั้งต่อการพัฒนาตนเอง และการพัฒนาสังคม ที่จะช่วยเสริมสร้างบทบาทผู้นำสตรีทางศาสนา คือ แม่ชี นอกจากนี้ยังสนับสนุนแนวทางการทำงานพระพุทธศาสนาของแม่ชีให้เป็นที่แผ่ขยายมากขึ้น ตลอดจนเป็นประโยชน์ต่อกิจกรรมที่เหมาะสมสำหรับแม่ชีไทยต่อไป

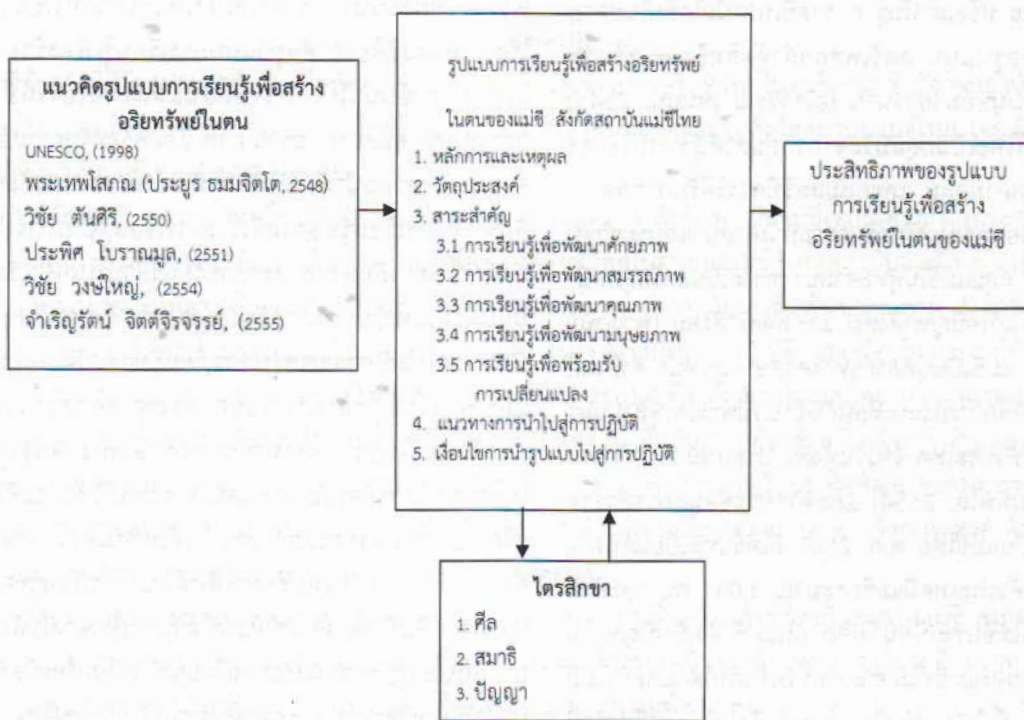

วัตถุประสงค์ของการวิจัย

1. เพื่อพัฒนารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย
2. เพื่อตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

สมรรถภาพ 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ 5) การเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงอนึ่งโครงสร้างของรูปแบบมีสาระสำคัญประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์ และสาระสำคัญอันเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทย ครอบคลุม 5 ด้าน

กรอบแนวคิดในการวิจัย

ภาพที่ 1 กรอบแนวคิดในการวิจัย

วิธีดำเนินการวิจัย

การวิจัยเรื่อง รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย โดยมีวิธีการดำเนินการวิจัย 4 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ศึกษาเอกสาร งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง ได้แก่ ทฤษฎีการเรียนรู้ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาตนเองตามเสาหลักทางการศึกษา การเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนเองของแม่ชี และสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของแม่ชี กำหนดเป็นกรอบแนวคิดเพื่อสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

ตอนที่ 2 สร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

ขั้นที่ 1 ร่างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ผู้วิจัยได้จัดทำนี้เนื้อหาครอบคลุม 5 ด้าน คือ 1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) การเรียนรู้พัฒนา

ขั้นที่ 2 จัดกลุ่มสนทนา (Focus Group) ผู้วิจัยนำร่างรูปแบบที่ได้สร้างขึ้นพร้อมแบบประเมินประกอบร่างไปจัดประชุมกลุ่มสนทนา ครั้งที่ 1 (Focus Group 1) กับผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน 9 คน พร้อมปรับแก้รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี ตามคำแนะนำของผู้ทรงคุณวุฒิ ก่อนนำไปใช้ในการตรวจสอบความเป็นไปได้

ตอนที่ 3 ตรวจสอบความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

3.1 การกำหนดประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

3.1.1 ประชากร ได้แก่ แม่ชีที่สังกัดสถาบันแม่ชีไทยจำนวน 3,047 คน

3.1.2 กลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ แม่ชีที่สังกัดสถาบันแม่ชีไทยจำนวน 346 คน ได้มาโดยการกำหนดขนาดกลุ่มตัวอย่างใช้ตารางเครจซี่และมอร์แกน (Krejcie & Morgan) ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน

3.2 การสร้างเครื่องมือ ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง โดยเนื้อหาของแบบสอบถามครอบคลุมการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ซึ่งผู้วิจัยได้สร้างแบบสอบถาม แบ่งออกเป็น 3 ตอน คือ

ตอนที่ 1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม

ตอนที่ 2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ครอบคลุม 5 ด้าน 1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาบุคลิกภาพ 5) การเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

ตอนที่ 3 ข้อเสนอแนะเพื่อให้ผู้ตอบแบบสอบถามแสดงความคิดเห็นเพิ่มเติม

3.3 การหาคุณภาพเครื่องมือ

3.3.1 นำแบบสอบถามที่ผ่านความเห็นชอบจากคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์แล้วผู้วิจัยนำแบบสอบถามเสนอผู้เชี่ยวชาญ จำนวน 5 คน เพื่อตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหา (Content Validity) แล้วนำมาหาค่าดัชนีความสอดคล้องของข้อคำถาม (Index of Item Objective Congruence, IOC) ทั้งนี้สามารถพิจารณาข้อคำถามที่มีค่าตั้งแต่ 0.5 ขึ้นไป โดยใช้เกณฑ์ +1 หมายความว่า มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

0 หมายความว่า ไม่มั่นใจว่าข้อคำถามมีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

-1 หมายความว่า ข้อคำถามไม่มีความสอดคล้องกับนิยามศัพท์

3.3.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อเชิญผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบคุณภาพของแบบสอบถาม

3.3.3 นำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับแม่ชีที่ไม่ใช่กลุ่มตัวอย่าง ที่มหาปชาบดีเถรีวิทยาลัย จำนวน 30 คน ที่ไม่ได้ถูกเลือกเป็นกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำมาคำนวณหาค่าความเชื่อมั่น (Reliability) โดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาตามวิธีการของครอนบาค (Cronbach, Alpha Coefficiency) ได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาทั้งฉบับเท่ากับ .9652 จากนั้นนำแบบสอบถามดังกล่าวเสนออาจารย์ที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อตรวจสอบ แก้ไขและให้ข้อเสนอแนะ

3.4 การเก็บรวบรวมข้อมูล โดยขอหนังสือเพื่อส่งแบบสอบถามจากคณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อให้ออกหนังสือแจ้งไปยังสำนักสถาบันแม่ชีไทย เพื่อขอความอนุเคราะห์ให้แม่ชีที่สังกัดวัดและสำนักสถาบันแม่ชีไทย 346 คน ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างตอบแบบสอบถาม

3.5 การวิเคราะห์ข้อมูล ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ มาวิเคราะห์ข้อมูล โดยใช้โปรแกรมสำเร็จรูป ดังต่อไปนี้

3.5.1 ข้อมูลส่วนตัวของผู้ตอบแบบสอบถาม วิเคราะห์โดยการแจกแจงความถี่ และหาค่าร้อยละ

3.5.2 ความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย วิเคราะห์โดยการหาค่าเฉลี่ย และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน

3.5.3 ข้อเสนอแนะ วิเคราะห์เป็นความเรียง

ตอนที่ 4 ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

ตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย จากผู้ทรงคุณวุฒิ มาเป็นผู้เชี่ยวชาญด้านการจัดการศึกษาของแม่ชี เพื่อให้ความคิดเห็นตรวจสอบยืนยันรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี โดยดำเนินการดังนี้

4.1 ผู้วิจัยนำรายชื่อผู้ทรงคุณวุฒิ จำนวน 9 คน เสนอต่อคณะกรรมการที่ปรึกษาวิทยานิพนธ์ เพื่อพิจารณาด้านความรู้ คุณวุฒิ และประสบการณ์ด้านการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

4.2 ผู้วิจัยขอหนังสือจากคณะศึกษาศาสตร์มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล เพื่อขอเชิญผู้ทรงคุณวุฒิสำหรับการประชุมกลุ่มสนทนาครั้งที่ 2 (Focus Group 2) เพื่อตรวจสอบยืนยันรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี

4.3 การให้ความคิดเห็นตรวจสอบยืนยันรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย จากการประชุมกลุ่มสนทนาครั้งที่ 2 (Focus Group 2) กับผู้ทรงคุณวุฒิด้านการจัดการศึกษาของแม่ชี

1) ตรวจสอบยืนยันรูปแบบ โดยที่ประชุมกลุ่มสนทนาครั้งที่ 2 ได้พิจารณารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

2) การแปลคะแนน โดยการนำแบบสอบถามมายืนยันรูปแบบว่าเห็นด้วยหรือไม่เห็นด้วย ในส่วนของความคิดเห็นตรวจสอบยืนยันรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย

3) การตรวจสอบยืนยันประสิทธิภาพของรูปแบบ จะใช้เกณฑ์การแปลความหมายของร้อยละโดยกำหนดระดับความเหมาะสมตั้งแต่ระดับร้อยละ 80 ขึ้นไป

4.4 ผู้วิจัยนำข้อเสนอแนะจากการประชุมกลุ่มสนทนา มาปรับปรุงแก้ไขแล้วสรุปผลการวิจัยต่อไป

ผลการวิจัย

1. รูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทยประกอบด้วยหลักการและเหตุผล วัตถุประสงค์สาระสำคัญอันเป็นการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชีสังกัดสถาบันแม่ชีไทย มีเนื้อหาครอบคลุม 5 ด้าน คือ 1) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ 3) การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 4) การเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ 5) การเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง แนวทางการนำรูปแบบไปสู่การปฏิบัติ และเงื่อนไขสู่การปฏิบัติ และรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ระดับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงในภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาวิเคราะห์เป็นรายด้านพบว่า อยู่ในระดับมากทุกด้าน อันดับแรก คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ รองลงมา คือ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ การเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ และอันดับสุดท้าย คือ การเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง

1.1 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ รักษาศีล ข้อวัตร ข้อปฏิบัติ กฎระเบียบของแม่ชีอย่างเคร่งครัด รองลงมา คือ ขวนขวายหาเวลาไปฟังธรรม ฟังคำสั่งสอนจากผู้มีธรรมะเพื่อยกระดับจิตใจและสติปัญญาให้สูงขึ้น และอันดับสุดท้าย คือ กำหนดสมาธิแน่วแน่ให้ปราศจากนิเวรณหรือเครื่องกั้นขัดขวางไม่ให้บรรลุความรู้แจ้ง

1.2 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ นำความผิดพลาดมาเป็นบทเรียนนำไปสู่การปรับปรุงไปสู่ความสำเร็จ รองลงมา คือ ปฏิบัติงานเป็นหมู่คณะด้วยความจริงใจ และอันดับสุดท้าย คือ ควบคุมความคิดให้อยู่ในระเบียบไม่ฟุ้งซ่าน

1.3 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ กตัญญูต่อบุคคลที่แสดงออกถึงการรู้คุณ ต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ชุมชน สังคม และสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ รองลงมา คือ เอื้อเฟื้อเผื่อแผ่ เอื้ออาทรช่วยเหลือเกื้อกูลกับผู้อื่น และอันดับสุดท้าย คือ ทำจิตใจให้เป็นกลางไม่มีอคติต่อสิ่งใด

1.4 ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์

ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ พัฒนาทักษะเบื้องต้นในการดำรงชีวิต เช่น พุด ฟัง อ่าน เขียน คิดคำนวณ การทำงานพื้นฐานทั่วไป รองลงมา คือ ทำจิตใจให้เข้มแข็งตั้งงามพร้อมด้วยคุณธรรมต่างๆ เช่น ความเสียสละ ความมีเมตตา ความซื่อสัตย์ สุจริต และอันดับสุดท้าย คือ พัฒนาร่างกายให้แข็งแรงสมบูรณ์ปราศจากโรคภัยไข้เจ็บโดยการออกกำลังกายเป็นประจำ

1.5 ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ภาพรวมอยู่ในระดับมาก และเมื่อพิจารณาเป็นรายข้อพบว่า อยู่ในระดับมากทุกข้อ อันดับแรก คือ ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่กังวลกับอดีตที่ผ่านมาแล้ว และอนาคตที่ยังมาไม่ถึงเพื่อให้จิตใจปราศจากความทุกข์ รองลงมา คือ เตรียมความพร้อมที่จะเรียนรู้กับสภาวะสังคมที่เปลี่ยนแปลงตลอดเวลา และอันดับสุดท้าย คือ เข้าใจสิ่งทั้งหลายตามความเป็นจริง รู้เท่าทันธรรมชาติของสังขารทั้งหลาย

2. ผลการตรวจสอบประสิทธิภาพของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ และด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ผ่านเกณฑ์ร้อยละ 80 ขึ้นไป ทุกประเด็น

สรุปและอภิปรายผล

การสร้างรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในตนของแม่ชี สังกัดสถาบันแม่ชีไทย ผู้วิจัยได้ศึกษาเอกสารและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง นำมาวิเคราะห์และสังเคราะห์และนำข้อมูลพื้นฐานมาสัมภาษณ์ผู้ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการศึกษาของแม่ชี มาสร้างเป็นกรอบแนวคิดในการวิจัย ซึ่งกรอบแนวคิดในการวิจัยประกอบด้วยเสาหลักทางการศึกษา 5 เสาหลัก ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ 2) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ 3) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ 4) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ 5) ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง ซึ่งสอดคล้องกับแนวคิดของ วิชัย วงษ์ใหญ่, (2554) ; จำเริญรัตน์ จิตต์จิรจรรย์, (2555) ที่กล่าวว่า เสาหลักทางการศึกษาว่ามี 5 ประการ ได้แก่ 1) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ เป็นการผสมผสานความรู้ทั่วไปที่กว้างขวางเพียงพอเข้ากับโอกาสที่จะศึกษาบางวิชาอย่างละเอียดลึกซึ้ง 2) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ เป็นความสามารถในการนำความรู้มาปฏิบัติให้บรรลุผลตามวัตถุประสงค์ 3) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ มุ่งสอนให้นักเรียนนักศึกษาเป็นคนดีให้ใช้ความรู้ ความสามารถ

ทำคุณประโยชน์ให้ผู้อื่น 4) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ เป็นการเรียนเพื่อพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ 5) ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง มุ่งให้เยาวชนมีทักษะในการดำเนินชีวิต มีความสามารถและความพร้อมที่จะเผชิญหน้าและพร้อมแก้ปัญหา

ผลจากการสอบถามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซี สังกัดสถาบันแม่ซีไทย 1) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาศักยภาพ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ รักษาศีล ข้อวัตร ข้อปฏิบัติ กฎระเบียบของแม่ซีอย่างเคร่งครัด สอดคล้องกับ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตโต, 2548) กล่าวว่า สมာธิที่มีศีลอบรมแล้วย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก ปัญหาที่มีสมาธิอบรมแล้วย่อมมีผลมาก มีอานิสงส์มาก จิตที่มีปัญญาอบรมแล้วย่อมหลุดพ้นจากอาสวะโดยชอบ 2) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาสมรรถภาพ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ นำความผิดพลาดมาเป็นบทเรียนนำไปสู่การปรับปรุงไปสู่ความสำเร็จ สอดคล้องกับ นันทภา ปัญญารัตน์ (2555) กล่าวว่า บุคคลจำเป็นต้องปรับปรุงพัฒนาตนเองให้มีความรู้ ความคิด และทักษะชีวิตให้สามารถแก้ปัญหาและพัฒนาคุณภาพชีวิตได้อย่างต่อเนื่องตั้งแต่เกิดจนตาย 3) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนาคุณภาพ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ กตัญญูกตเวทีก แสดงออกถึงการรู้คุณต่อบิดามารดา ผู้มีพระคุณ ชุมชน สังคม และสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์ สอดคล้องกับ พระเทพโสภณ (ประยูร ธมฺมจิตโต 2546) กล่าวว่า คนที่จะอยู่ร่วมกับคนอื่นได้ต้องมีน้ำใจ กตัญญูไม่เห็นแก่ตัว มีความเสียสละ นั่นคือมีจาคะ และสอดคล้องกับ วิชัย ตันศิริ (2550) กล่าวว่า การพัฒนาตนเองไปสู่ความเป็นมนุษย์ที่สมบูรณ์ ต้องรู้จักที่จะสัมพันธ์กับผู้อื่น เป็นสมาชิกที่ดีของครอบครัว ชุมชน และของชาติ เป็นทั้งผู้ผลิตและผู้สร้างและฝึฝืนในการสร้างสรรค์ 4) ด้านการเรียนรู้เพื่อพัฒนามนุษยภาพ พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ พัฒนาทักษะเบื้องต้นในการดำรงชีวิต เช่น พุด ฟัง อ่าน เขียน คิดคำนวณ การทำงานพื้นฐานทั่วไป สอดคล้องกับสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ (2541) กล่าวว่า การเรียนรู้เพื่อชีวิต เพื่อจะได้สามารถปรับปรุงบุคลิกภาพของตนได้ดีขึ้น ดำเนินงานต่างๆ โดยอิสระยิ่งขึ้น มีความรับผิดชอบต่อนตนเองมากขึ้น ในการจัดการศึกษาต้องไม่ละเลยศักยภาพในด้านใดด้านหนึ่งเป็นอันขาด ความจำ การใช้เหตุผล ความซาบซึ้งในสุนทรียภาพ สมรรถนะทางร่างกาย และทักษะในการดำรงชีวิต 5) ด้านการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลง พบว่า มีความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงอยู่ในระดับมาก โดยข้อที่มีค่าเฉลี่ยสูงสุด คือ ทำปัจจุบันให้ดีที่สุด ไม่กังวลกับอดีตที่ผ่านมาแล้ว และอนาคต

ที่ยังไม่ถึงเพื่อให้จิตใจปราศจากความทุกข์ สอดคล้องกับ จงจรัส แจ่มจันทร์ และสุพน ทิมอ่ำ (2547) กล่าวว่า การมีสมาธิหรือสติอยู่กับตัวตลอดเวลา รู้ตัวตลอดเวลา กำลัง ทำ พุด คิด อะไรอยู่ หรือการมีจิตใจที่หนักแน่น มั่นคง เข้มแข็ง ไม่ฟุ้งซ่าน ไม่วอกแวก ไม่หวั่นไหว ไม่ว่าอะไรจะมาระทบ หรือไม่ว่าจะประสบกับเหตุการณ์หรือสิ่งใด ๆ ก็ตาม เมื่อจิตที่มีสมาธิจะทำให้มีความสุข ความสงบ มีความมั่นคง ว่องไวต่อการทำงานและมีความจำดี

ข้อเสนอแนะ

1. ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

1.1 จากการวิจัยพบว่ารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซี สังกัดสถาบันแม่ซีไทย มีความเหมาะสมกับการนำไปใช้ในการสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซี ดังนั้น ควรนำรูปแบบไปปฏิบัติ อีกทั้งควรติดตามผลการดำเนินงานเพื่อหาแนวทางในการพัฒนาและปรับปรุงรูปแบบให้เหมาะสมยิ่งขึ้น โดยสถาบันแม่ซีควรจัดทำรายวิชาเสริมหลักสูตรการสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซีให้เป็นรูปธรรม ส่งเสริมและพัฒนาแม่ซีให้เกิดความรอบรู้ทั้งด้านปริยัติ ปฏิบัติ และปฏิเวธ โดยใช้หลักไตรสิกขาส่งเสริมกระบวนการเรียนรู้ การฝึกอบรม การฝึกปฏิบัติเพื่อเป็นการส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตของแม่ซีให้สามารถดำรงตนได้อย่างมีความสุข

1.2 วัดหรือสำนักควรจัดกิจกรรมการเรียนรู้เชิงบูรณาการเพื่อสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซี ควรส่งเสริมการเรียนรู้เพื่อให้แม่ซีได้เรียนรู้และเผชิญกับสภาพปัญหาพร้อมกับสะสมองค์ความรู้ที่สอดคล้องกับสภาพแวดล้อมภายในวัด และสำนัก อีกทั้งยังเป็นแบบอย่างที่ดีให้กับแม่ซีที่อยู่ในวัดและสำนักอื่นได้อย่างเหมาะสม

1.3 ผู้บริหาร และผู้ที่เกี่ยวข้องกับสถาบันแม่ซีไทย มีข้อมูลเกี่ยวกับความเป็นไปได้ในการปฏิบัติจริงของรูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในต้นของแม่ซี สังกัดสถาบันแม่ซีไทย และแนวทางการพัฒนาของแต่ละเสาหลักทางการศึกษาที่ชัดเจน เพื่อเพิ่มประสิทธิภาพการเรียนรู้ร่วมกันและพัฒนาการเรียนรู้ของแม่ซี

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษารูปแบบการเรียนรู้เพื่อสร้างอริยทรัพย์ในต้นของหน่วยงานอื่น

2.2 ควรศึกษางานเกี่ยวกับรูปแบบการพัฒนามนุษยภาพของสถาบันแม่ซี

2.3 ควรศึกษาปัจจัยเกี่ยวกับการพัฒนาการเรียนรู้เพื่อพร้อมรับการเปลี่ยนแปลงของสถาบันแม่ซี

2.4 ควรศึกษางานเกี่ยวกับการพัฒนาความสามารถการนำเทคโนโลยีมาพัฒนาการเรียนรู้ของแม่ซี

2.5 ควรนำหลักอริยทรัพย์มาพัฒนาการเรียนรู้ของแม่ซี

เอกสารอ้างอิง

- จงจรัส แจ่มจันทร์และสุพน ทิมอ่ำ. 2547. พระพุทธศาสนา
ชั้นประถมศึกษาปีที่ 5. กรุงเทพฯ : อักษรเจริญทัศน์.
- จำเริญรัตน์ จิตตจิรจรรย์. 2555. ความรู้ความเข้าใจปรัชญา
และปรัชญาการศึกษา. นครราชสีมา : คณะศึกษาศาสตร์
มหาวิทยาลัยวงษ์ชวลิตกุล.
- นันทภา ปัญญารัตน์. 2555. การพัฒนาโปรแกรมการศึกษานอก
ระบบโรงเรียนเพื่อพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลง
เชิงพุทธสำหรับแม่ชีไทย. วิทยานิพนธ์ปริญญาคุษภีบัณฑิต
จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- พระบุญณะ ขนติพล. 2554. แม่ชีไทย : อูบาสิกาทหรือนักบวช.
นครปฐม : มหาวิทยาลัยมหามกุฏราชวิทยาลัย. พระเทพโสภณ
(ประยูร ธมมจิตโต). 2548. ขอบฟ้าแห่งความรู้กับผลงาน
ด้านการศึกษา. กรุงเทพฯ : สามลดา.
- 2546. ทิศทางการศึกษาไทย. กรุงเทพฯ : สามลดา.
พวงเพ็ญ สังข์นนท์. 2536. ปัญหาและความต้องการทางการศึกษา
นอกโรงเรียนของแม่ชีไทย. วิจัยสนเทศการศึกษานอก
โรงเรียน. 9(1) : 42-48.
- วิชัย ต้นศิริ. 2550. อุดมการณ์ทางการศึกษา ทฤษฎีและภา
ปฏิบัติ. กรุงเทพฯ : จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- วิชัย วงษ์ใหญ่. 2554. นวัตกรรมหลักสูตรและการเรียนรู้อู่
ความเป็นพลเมือง. พิมพ์ครั้งที่ 2. กรุงเทพฯ : อาร์ แอนด์
เอ็น ปรีน.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. 2541. การเรียนรู้
อริยทรัพย์ในตน. กรุงเทพฯ : โรงพิมพ์คุรุสภาลาดพร้าว.
- อุไรวรรณ เหมมุน. 2545. บทบาทของผู้บริหารสตรีระดับสูง
(ระดับอธิบดีขึ้นไป) ในระบบราชการไทยหลังการประกาศ
ใช้รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540.
วิทยานิพนธ์ปริญญามหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยรามคำแหง.